

DOTAZNÍK

Dobrý den,

jmenuji se Kateřina Nachtigalová a studuji *český jazyk se zaměřením na vzdělávání* na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Zpracovávám bakalářskou práci na téma „**Slang z prostředí tramvajové dopravy v brněnském a ostravském dopravním podniku**“ a pro tento účel jsem vytvořila níže přiložený dotazník, kterým bych chtěla zmapovat mluvu právě ve Vašem oboru a prostředí.

Slang je nespisovný útvar českého jazyka, který je používán ve specifickém profesním či zájmovém prostředí např. prostředí lékařů, myslivců, studentů či právě pracovníků městské hromadné dopravy. Slangovými výrazy nahrazujeme a zjednodušujeme spisovné či odborné názvy a rozumí jim poté většinou jen členové dané profesní či zájmové skupiny.

Ráda bych Vás proto požádala o vyplnění dotazníku – naleznete v něm řadu odborných názvů (osob, míst, vozů, činností, situací, věcí atd.), které spadají do prostředí provozu či údržby tramvají. Napište prosím, pokud víte, slangový výraz, kterým danou věc označujete mezi kolegy a jinými pracovníky (např. tramvaj – šalina, elektrika, ...). Pokud by vás napadly výrazy, které v dotazníku chybí, můžete je doplnit do volné tabulky v závěru dotazníku. Dotazník prosím vyplňte elektronicky.

Veškeré informace získané v dotazníku budou využity pouze při zpracování mé bakalářské práce.

Předem děkuji za Váš čas.

Kateřina Nachtigalová

DOTAZNÍK

Pohlaví:

Věk:

Místo pracoviště:

Pracovní pozice:

Výrazy:

Názvy osob či skupin osob:

pohotovostní četa trakčního vedení	
traťový dispečer kontrolující průjezd vlaků dle jízdního řádu	
pracovník vykonávající svoji činnost v dopravním podniku ve vedlejším pracovním poměru	
cestující bez platného jízdního dokladu	
pracovníci zřizující, udržující a opravující trolejové vedení	
externí zaměstnanec dopravního podniku	
pomalou jezdící řidič	
četa služby odvážející osoby usmrcené při dopravních nehodách	
názvy vedoucích pracovníků dopravních útvarů	
cestující	
zaměstnanec pracující v podniku již delší dobu	
zaměstnanec pracující v podniku velmi krátce	
zaměstnanec pracující mimo pravidelný rozpis směn	
pracovník, který ve vozovně doplňuje do vozových zásobníků písek	
řidič, který zavinil více dopravních nehod	
řidič tramvaje	
provozní pracovník nepodléhající zařazení do turnusové služby	
záložní řidič	

sebevrah	
osoba se silnou zálibou v dopravě	
pracovník určený k údržbě výhybek	
pracovník provozu	
problémový řidič	
zavaděčky ve vozovnách tramvají	
výpravčí	
rychle jezdící řidič	
cestující s právem bezplatné přepravy	
přepravní kontrolor	
řidič, který zavinil více dopravních nehod	
velké množství cestujících v dopravním prostředku	
zaměstnanec provádějící generální úpravy	

Názvy vozů a jejich typů:

tramvaj	
druhý vlečný vůz u třívozových tramvajových vlaků	
tramvaj typu T1	
článekový tramvajový vůz KT8D5	
první vlečný vůz u třívozových tramvajových vlaků	
vůz vybavený elektromagnetickou kolejnicovou brzdou	
trvale druhý vůz souprav spřažených tramvajových vozů T	
vůz na broušení kolejnic	
tramvajový vůz z jiné vozovny	
vlečný vůz u tramvají	

vůz v dobrém technickém stavu, schopný rychlé jízdy	
spřažená dvojice tramvajových vozů řady T	
dva vlečné vozy třívozových vlaků	
tramvajový vůz T3RP	
tramvajový vůz T3SU a T3SUCS	
tramvajový vůz T2	
vícevozový tramvajový vlak	
vůz ve špatném technickém stavu	
vadný či nepojízdný vůz	
jednosměrný dvounápravový tramvajový motorový vůz typu „ponorka“ nebo „mevro“	
tramvajový vůz s neprovozuschopnými brzdami	
vůz určený k čištění kolejních žlábků	
nízkopodlažní tramvaj	
vysokopodlažní tramvaj	
částečně nízkopodlažní tramvaj	
kropící tramvaj	
vůz, který má rovné plochy na kolech	
vůz, který je z technických příčin náchylný ke smyku	
záložní vůz	
vůz jezdící pouze v ranní špičce	
vůz jezdící do vozovny	
tramvajový vůz T3M	
spřažená trojice tramvajových vozů T	
tramvajový vůz řady T	
pracovní vůz	
spojení dvou tramvajových vozů řady T zadními čely, čímž	

vznikne improvizovaná obousměrná souprava	
reklamní tramvajový vůz	
montážní vůz pro stavbu, údržbu a opravy troleje	
pracovní nebo služební tramvajový vůz	
vůz sloužící k výcviku nových řidičů	
tramvajový nákladní motorový nebo vlečný vůz	
samostatný motorový tramvajový vůz	
vozidlo, které jezdí k nehodám či technickým závadám vozů na trati	
řada za sebou těsně jedoucích vozů	
vůz určený k čištění kolejních žlábků	

Názvy zvláštních spojů, linek a tras:

odklonová tramvajová trasa	
náhradní doprava, linka náhradní dopravy, vozidlo náhradní dopravy	
vložený spoj na lince	
doprava v krátkém traťovém úseku obvykle náhradní nebo účelová	
krátká linka s velkým počtem oběhů	
služební spoj pro návoz či odvoz řidičů ze směn	
služební spoj	
poslední večerní či noční spoj linky	
nelogická trasa linky	

Názvy částí a součástek vozů:

prostor pro cestující ve vozech	
---------------------------------	--

vnější obranný čelní rám na motorových vozech tramvají	
zadní část vozu	
čelní světla tramvaje	
stavěcí klíč na přestavování jazyků výhybek	
bezpečnostní spínač vozů typu T3	
boční směrová tabulka tramvají s výčtem zastávek	
převodovka, převodová skříň	
tyč (madlo) umístěná uprostřed schodů prvních dveří některých vozů T3SUCSU	
sedadla vyhrazená pro invalidy v dopravních prostředcích	
elektromagnety kolejnicových brzd	
akumulátorová baterie	
stykačový rám tramvají T	
čelní (oválný) transparent tramvají s označením čísla linky a názvem konečné zastávky	
uhlík v komutátoru elektromotoru	
brzdový pedál vozů typu T	
naviják provazu sběračů u tramvají	
střešní označení čísla linky u tramvajových vozů staré stavby	
zakládací klín pod kola vozidel	
dlouhý kabel pro překlenutí nefunkčního vozu v soupravě	
označení vozu číslem linky, směrovými tabulemi atd.	
brzdové čelisti tramvají	
pantografový sběrač proudu	

mezivozový kabel	
nadproudové/maximální relé	
měch kloubových tramvají	
držák zpětných zrcátek vozů tramvají	
zobrazovač rychlosti vozu	
tlačítko záchranné brzdy	
madlo na zadní plošině vozů T3SU	
omezovací relé u tramvají řady T	
elektronický označovač jízdenek	
zařízení na tramvajových motorových vozech sloužící k ochraně povalených osob před přejetím	
rychloměr, tachometr	
mikrofon rozhlasového zařízení	
automatický hlásič zastávek	
kabina řidiče	
topení v kabině řidiče	
logo města či dopravce na vozidlech	
klika k ovládní jízdních a brzdových stupňů kontroléru starých tramvajových vozů	
ovládací páka ručního řízení moderních vozů	
spřáhlo	
nouzové osvětlení tramvají	
schránka na stavěcí klíč	
směrová orientační tabule na vozech	
šikmý (pružný) závěs troleje	
čelistové brzdy vozů T	
náhradní jednoduchý podvozek používaný při manipulaci s tramvajemi v dílnách či po nehodě	

Názvy činností:

jízda do vozovny při ukončení služby nebo poruše vlaku	
přestavit jazyky výhybky do základní polohy	
překontrolovat vůz po opravě	
dát návěst praporkem/rukou	
zastavit prudkým brzděním	
jezdit/odjezdit směnu s tramvajovým vozem T3	
nechat většinu/všechny cestujících vystoupit	
použít nožní sypač písku u starých tramvajů	
zapnutí řídicích obvodů tramvajových vozů T	
vyplnit a odevzdat služební hlášení	
rezignovat na řešení dopravní situace	
ovlivňování světelné signalizace na křižovatkách s preferencí	
špatně, nepravidelně brzdit	
jet pomalu	
plně obsadit vůz cestujícími	
zapnout světelné ukazatele směru	
posypat kolej malým množstvím písku	
posypat kolej velkým množstvím písku	
při couvání řídit vůz T3 ze zadní plošiny	
zkušební jízda po opravě vozu	
jet po jiné než předepsané trase	
provést změnu trasy linky	
odřít nebo promáčknout karoserii	

signalizovat více poruch světelnými návěstními prvky	
sejmout z vozu tabulky s číslem linky a směrové tabulky	
prudce zabrzdit	
změnit označení vozu číslem linky a směrovými tabulemi	
nadjetí jízdního řádu	
přestavení výhybky pod jedoucím vozem - následkem je obvykle vykolejení	
elektronické započítání/ukončení směny	
odbavení vozu ze zastávky/stanice	
dát návěst k odjezdu ze zastávky	
podrobit se přezkoušení na užití alkoholu	
vybavit vůz předepsanými vnějšími náležitostmi	
nesprávným brzděním vytvořit na kolech drážního vozidla rovné plochy	
přestavit jazyky výhybky do žádaného směru	
nahlášení výjezdu služební jízdy	
vykonávat práci řidiče tramvaje	
jízda bez jízdních řádů, ale s časovým rozestupem vozů	
jet vozem směrem do centra města	
jet vozem směrem z centra města	
jet do vozovny při ukončení služby nebo při poruše vozu	
jezdit s minimálně obsazeným vozem	
špatně řídit tramvaj	

jet v souladu s jízdním řádem	
jet bez platného jízdního dokladu	
jet v těsném závěsu za předcházející tramvají	
jet rychle	
jet do mycího rámu ve vozovně	
poslední jízda před předáním služby střídající posádce	
jezdit zbytečně razantně	
jízda vozu z jedné konečné zastávky na druhou a zpět	
nepřijít do služby bez omluvy	
manipulační jízda	
rozjezd vozidla bez zadání jízdy	
násilím otevřít dveře	
projet kolejový oblouk nepřiměřeně vysokou rychlostí	
oprava vadné kolejnice výměnou za novou část	
zastavování v zastávkách/stanicích	
upadnout po vystoupení z tramvaje	
revize jízdenek	
řídít starý tramvajový vůz	
spojení tramvajových vozů	
změna stran dveřních uzávěr obousměrných tramvajových vozů při změně směru jízdy	
z trestu zakázat výkon služby řidiče	

Názvy míst a jejich částí:

montážní jáma pod tramvají ve vozovně	
budova dispečinku městské dopravy	
obrátiště tramvají	

odlehlá zastávka	
vozovna tramvají	
hala denního ošetření tramvají	
odkryté odstavné plochy ve vozovnách	
místnost na uskladnění suchého písku do pískovačů tramvají	
sídlo dopravních dispečinků	
kolejové rozvětvení do svazku souběžných kolejí ve vozovně	
vyhrazená uzamykatelná část koleje ve vozovně, určená k odstavení vozů po nehodě	
zkušební koleje v hale	
kolej pro odstavování vozů ve vozovně	
mycí rám	
konečná zastávka	
nekrytý prostor vozovny před halou	

Názvy situací a dějů:

nehoda tramvajových vozů	
nehoda, při níž dojde ke zranění cestujícího v dopravním prostředku	
zákonná přestávka na konečné zastávce	
drobná nehoda s minimální škodou	
nehoda s velkou škodou	
nehoda, při níž se střetlo vozidlo MHD s chodcem	
dělená směna, jejíž část se vykonává v ranních a část v odpoledních hodinách	
krátká doplňková služba po službě pravidelné noční služby	

časová rezerva umožňující nadjetí jízdního řádu	
rozdělení směn provozních pracovníků	
vykolejení vozu	
čas, kdy dochází k odjezdu vozidla z pravidelné trasy do vozovny	
čekací doba/přestávka na konečné zastávce	
pobyt na konečné zastávce	
dostat smyk	
dechová zkouška na obsah alkoholu	
neúměrně dlouhý interval mezi vlaky, obvykle nepředpokládaný jízdním řádem	
služba/směna	
stav po stržení nebo demontování trolejového vedení	
provoz světelného signalizačního zařízení jen s přerušovaným žlutým světlem	
smrtelný úraz	
služba řidiče	
výpadek napájecího napětí	
denní kontrolní prohlídka tramvají	
technickobezpečnostní zkouška vozu	

Názvy tratí a jejich částí :

obrubník chodníku	
kolejnice	
kolejový trojúhelník	
izolátor pro uchycení trolejového drátu	
jednoduchá konstrukce tramvajové trati téměř bez podkladních vrstev	
kusá kolej	

křížení kolejí	
výhybky	
snímací bod řídicího systému tramvají	
čidlo kontrolního bodu tramvají	
trolejový porcelánový izolátor	
světelný signál SSZ	
izolační desky umísťované nad trolejí v podjezdech či pod mosty	
světelné ukazatele směru	
trolejový pružinový kontakt	
výhybky s jazyky uchycenými na čepech	
kluzká kolej, na které hrozí zvýšené nebezpečí smyku	
návěstidla pro tramvajový provoz	
terčíky s označením linek na zastávkách	
dlouhý izolovaný úsek trolejového vedení	
kolej určená pro pravidelný provoz v opačném směru	
traťový jízdní řád	
nástupní ostrůvek	
trakční vedení	
protisměrné kolejové oblouky následující bezprostředně za sebou	
rozpadlá trať	
provazy sloužící ke stahování trolejových sběračů	
elektronický přestavník výhybek	

Jiné:

jízdní výkaz tramvajového vlaku, jehož jízda není určena jízdním řádem	
---	--

